

Erdélyi Híradó

Kedden, September 7-dikén ($\frac{9}{7}$) 1830

Columbia—Nagybritannia—Frantziaország—Burkusország—Törökország—Erdélyország.

COLUMBIA

A' Times ezt írja Carracasból, jún. 22-dikéről: "Ez a' szerentsétlen tartomány ismét nagy mozgásban van. A' Státus' különböző részeiben contrarevolutio ütött-ki, a' Bolívar' kedvéért, hogy minél-hamarább vissza tehessek a' Columbiai felső hatalomba. Oritucoban áll Infante Gen., Navas Spinola-val, egy megkülönböztetett, okos és vigyázó férfival, a' mozgás' vezérjéül. A' Rio-chicói revolutiot Parejo és Bustillos szedték rendbe 's vezérlik azt. Macero Gen. egynehány nappal ezelőtt ment-el Ocumareból egy kis sereggel, hogy a' támadást elfojtsa; de a' katonaság ellene lázzadt, 's Oritucónak fordultak, hogy Infante Generállal egyesüljenek. Paez, és az ő' úgy-nevezett országlószéke, megijjedtek; a' végrehajtó hatalommal van ő' itt, ideigóráig megbízva; de ahhoz készül, hogy egyenesen Ortisba menjen, a' hova őtet a' figyelem, az utolsó mozgások által a' bitanglott hatalom ellen, erőltette. — Quito, és az egész déli Columbia elváltak a' főváros' országlásától; és Flores Generált (egy Venezuelai, Bolívarnak hiv barátja) tették a' felső hatalomba. Azt nyilatkoztatta-ki, hogy a' déli Departementek, nem fognának többé az Unioval egyesülni, valamig a' Libertador újjra az E-

lölölőségre nem emeltetik. Ez, óhajtott és egyesült kívánsága az ő' vezérlése alatt álló népségnek.

NAGYBRITANNIA

London, aug. 11. — A' Standard azt állítja, — rövid-nap' egy frantzia Marsal (a' Times Macdonald-ot, Mortier-t vagy Oudinotot mondja) fog Londonba jönni, mint Lajos Filep Királynak rendkívülvaló Követe. Sir Frederik Lamb ellenben az új Királynak vinné Párisba a' britannus udvar' örvendőző izenetét, az ő' királyszékre lépése eránt.

* A' Kabinétkény az, azon rosszak' fajtái között, mellyek ezen a' szigeten 1688-ólta elenyésztek (de-hogy enyésztek!). Reménylhető, hogy Frantziaország' földje is bezárva marad annak, majd hatsendeség lessz, — örökre. A' két ország' vég-revolutiói, nagyon össze illenek. Akkor is egy kis gyermeknek, ki még akkor bősében fekütt, a' II-dik Jákob' fíjának akarta a' nemzet' egyik része adni a' koronát, hogy az atya' vétke a' fíjában, ne büntetődjön-meg, vétke nélkül, ne veszesse-el a' koronát, melyhez neki, születésénél-fogva, jussa volt. A' Kösség igen méltó emlékezetü felelete, mely a' mostani esettel Frantziaországban egészen megegyez, itt van, két nyelven: — "Hogy az a' hívség-eskü, mely az a-

“lattvalót a' Király' örököséhez úgy kö-
 “ti, valamint magához, tsak a' természeti
 “szék-ürülést illeti, és hogy a' törvényben
 “nem volt rendelés téve pólgári thronus-
 “megürülésről, mely egy statusbűnhődés-
 “sel egyet-érni láttatnék; úgy-hogy, egy
 “olylan Király' halálára, a' kinek ország-
 “lása a' törvényeknek megfelelt, a' pub-
 “licum sok és nagy nehésségeket eltúrne
 “inkább, mint-sem az egyenes követke-
 “zót kirekesztené, most midőn, — mint
 “a' jelenvaló esetben a' nép a' maga' fenn-
 “tartása' principiumán, kényszerítettven
 “fegyverhez foljamodni, oly' szándékkal,
 “hogy egy Printzet, ki a' Constitutiót meg-
 “rontotta, levesse a' thronusról — a' kór-
 “mányszék, némely tekintetben, vissza lé-
 “pett az ő' eredeti gyökéértelméhez, és
 “a' Közönség' segedelme-végett, a' legoko-
 “sabb eszközök által.”

That the oath of allegiance which binds the subject to the heirs of the king as well as to himself, regarded only a natural demise, and that there was no provision in law for a civil demise which seemed equivalent to an attainder; that although upon the death of a king, whose administration had been agreeable to the laws, the Public would endure many and great inconveniences rather than exclude the lineal successor, yet when, as in the present case the people on the principle of selfpreservation, had been obliged to have recourse to arms, in order to dethrone a Prince who had violated the Constitution, the government reverted in some measure to its first principles, and the Community acquired a right of providing for the public welfare by the most rational expedients.

FRANTZIAORSZÁG

✕ Páris, aug. 14. — Nem tsak az utolsó ordonnance-ok, hanem, esztendővel

azelőtt, az egész Polignac-Ministerium, minden meggondolás nélkül, tsak lett, semmi azt szükségessé nem tette, alig megmagyarázható. Frantziaország, tsendesebb volt mint valaha, engedelmesebb mint valaha. Hanem, a' Charta helyett kártyát vettek-elő 's whist-et játszottak, — a' korona volt feltéve, és a' Bab-király' minden ditsősége. Bizony-bizony van is ebben a' rettentő valóságban valami játék-forma. Valjon nem a' sybilla' régi meséje jön-e újra-elő? Kilentz könyvel kínálta ő' Tarquiniust; ez, nem vette-meg azokat, mert drágák voltak. Megéget benne hármát, 's kínálja 6-tal, ugyanazon áron: most, még inkább nem veszi. Megéget ismét hármát; 's az utolsó 3-mal kínálja ugyanazon áron: most már kifizeti. — X-dik Károly nem volt olyan okos mint Tarquinius. Drágállotta ő' a' kinaltat — “semmi engedés többé!” De ez ötlet, nem tette szerentséssé. Elesett, és a' concessio-systema tovább élt önállá, politice. Ezelőtt, a' Király volt, az ki a' nemzetnek engedett: most a' népen a' sor, hogy a' Királynak valamit engedjen. De, nem kell-e megvallani, hogy a' nép most liberalisabb az újj Királyhoz, mint a' régi Király volt a' nemzethez. Ez a' ritka mérséklet, győzedelem után, kezekedni láttzik a' mellett; hogy a' concessio-systema erőssen meg van fészkelve.

* Marseille, aug. 10. — A' Párisban kezdődött, de az egész Országban mint valami foljadékerő sebessen elterjedt revolutio, mint valami ígézö-páltza, kemény elnyomattatástól szabadított-meg bennünket. A' mi' vidékünkön sok kolontza van az elébbi országlószéknek, a' Felsőbbségek és a' népsalak között; a' testdereka, ellent-álástól tartott: de a' tűnődés, okatlan volt. Egy tsepp vér se foljt a' mi'déli Departementeiukben. A' párisi

tudósítások pertzentésről-pertzentésre érkeztek, nem engedtek a békételeknek időt, hogy reformáltatásunk ellen planumokat készítsenek. Pozzo-di-Borgo-t, a muszka Követ' rokonát, a Hohenlohe-regement' Obesterét, letették a' regem. Tisztei, s fel rakták a' 3-szinü kokarde-t: ugyan-így járt Toulonban az 58-dik reg. Prefectusunk, Maire-ünk elillantottak.

Aug. 15. — A' Frantziák' újj Királynának országlása' kezdetét nagyon elősegíti egy ott, igen fontos környület; az, t. i., hogy Frantziaországban egy Polgár-Király tsupa újj történet, a' mi még soha-se volt. Az udvari intselkedések, a' Köztársaság, katonai despotismus — mind megavúlt dolgok, tsak az igazi konstitúciós országlás még nállok újj. Ezt a' formát, először a' Köztársaság XVI-dik Lajos alatt, másodsor, a' katonai despotismus a' Konzulság alatt, utoljára az udvariság az utolsó Bourbon alatt rontotta-el, és mintegy vissza-nyomta a' szabadsággal-viselős esztendőszáz' anyakelébe, míg egyszer, a' "nagy Héten" szerentsésen világra jött. Nem talál ez magának hasonlatosságot a' históriákban. Ha ama' 3 mód által el nem töröltetik; nem lehet megmondani mi lesz a' következése. Ezen konstitúzióból 10 esztendő, újj epochát formálhat Frantziaországban, melyben minden tsupa újj lesz. Kifogott már Anglián Frantziaország abban, hogy itt uralkodónak nevezett vallás nintsen, ámbár nem republica. Úgy láttzik, Orleans Hg. egybe-köti a' régi Királyság', a' Köztársaság' és a' katonai ditsőség' elementumait Napoleon alatt. Ezen politikai bokrétában, úgy rendeli ő el amaz esméretes színeket (veres, fehér, kék), hogy azok ismét újjaknak tettezenek, és az ellenkezőket, hogy egymást felváltsák: s azt, a' mi a' nép' szeme előtt gyűlölséggé lett, eltakarja, vagy kinn-felejt. Az

udvar az, a' mitől az újj Király meg akar menekedni, mint veszedelmes dologtól, mely tsak tzifraság, de fegyvernek nem jó. És valósággal, egy udvari, mint Lafayette, fel-ér egy egész Camarillával. Sándor Tsászár azt mondja egyszer Stael-nének: "Muszkaország, nem érett még meg a' konstitúzióhoz"; melyre ez azt feleli: "Fged, maga Konstitúzio". Lafayette is ezt mondotta Orleans Hgnek: "Uraságod Respublika". Egy ilyen hízelkedésnél, többet lehet nyerni mint a' Whistpartinál. Azomban, a' mit az újj Király talán a' thronus' külső tsillogásánál feláldozik, nem is lehet hasonlítani ahhoz, a' mit a' belső erőben nyer; mely az, hogy ő Bourbon 's egyszersmind a' nép' választottja. Mint Napoleon megmutatta, olyan esetek jöhetnek elő, mellyekben a' thronus fényne nem pótolhatja-ki a' legitimitást; valamint X-dik Károly megbizonyítá, hogy a' születés maga, nem elég a' thronus' megtartására. A' Frantziák' újj Királynának, se születés, se tálentom, se hajlandóság híjja. Szerentsés fekvés, — Frantziaország, minden politikai elementuma' közepette lenni! A' mellett még, ő egy szegény magános ember volt, Graubindenben közönséges Tanító volt, tálentomával kereste kenyerét: e szerént tehát, igazi Citoyen is ő; és mégsem részesült a' terrorismus' tévejgéseiben, nem vett részt szerentsétlen atya' elvévedésében (guillotiner-ozták). Végre, katona is ő, ő győzött a' hazának Jemappesnél; részt veszen a' 3 színü zászló' ditsőségében; de nem részesül a' sans-culottok' tévejgéseiben és a' katonai despotismusban. Napoleonnak születési, XVIII-dik Lajosnak katonai, X-dik Károlynak polgári virtus bijja volt: Orleans Hgben mind-a'-3 feltaláltatik.

A' Temps ezt beszéli: "X-dik Károly Falaise-ben, így szóllott: "Ha van, a' mi

engem a világon a megtörtént szerentsétlenségben vigasztalhat, tehát ez, az, hogy én azt esztendővel halasztottam későbbre azáltal, hogy Polignac-ot Ministeremnek tettem

* A Globe azt írja Bordeauxból a többek közt: "Tegnap reggel össze-hívatta Lamarque General az 54-dik regement Tisztjeit és ezt a Beszédet tartotta előttök: "Örvendezek a ti szép magatok-tartásán; jusson eszetekbe minden lépten, hogy ti katonák vagytok, azon kötelességgel hogy a hazát védelmezzétek, nem pedig hóhérok, hogy polgártársaitokat öldössétek. A megkívánt engedelmesség dogmája, tsak a katonai kötelességeket illeti; ha azt parantsolják nektek—valami várat vegyetek-el rárohanással; úgy, mind meghaltok a résen: de ha azt parantsolják—sértsétek-meg a törvényt, nyúljatok a polgár jussaihoz; úgy, széjjel-törítetek kardotokat, mellyek tsak ellenségvért szomjúznak! Jaj, átok és gyalázat annak, a ki frantzivért ont-ki!! "Könynyek görögtek ezen vitézek szeméből, kik így kiáltottak-fel: "Generál! sohasem felejtjük-el beszédedet." — Az Altisztekhez mondott beszédében Lamarque Generálnak, az itt következő tzikely indított nagy buzgóságot: "Altisztek! a törvények uralkodásának ez a vissza-fordulása, előkelőleg nektek szerentse; a ti rangotokból állottak elő az Augerau-k, Massenák, Lefebvrek, Bernadottek (Svéd-Király); és bizonyosan soha-se jutottak volna ők az első katonai megkülönböztetésekre, ha az ő idejekben egy privilegiált sógorság (atyafiság, nemzetség, had—caste) akart volna mindent saját martalékjává tenni. Mától-fogva minden vissza-tér ismét a konstitútzios rendbe a szogálatot, betsben fogják tartani, a régibbségre (veteranusságra—ancienmetait) hajszálra igyelnék, a jó-viselet meg fog jutalmaztatni: hanem, maga-aláadás, enge-

delmesség szükséges; az, a mi tegnapelőtt virtus vólt, ma, bűn vólna; nem tsak vérünkkel tartozunk a hazának hanem, minden akaratunk feláldozásával is, ha a törvény nevében parantsolják nekünk

* A Pairkamara, kétségekivül nem igazi idejében nyugtatódván-meg az ő örökségéről, még-tsak tettetni-sem méltóztatik magát. Minek-előtte Filep Királynak megesküdné, mindegyik kötelességének tartja X-dik Károly felett dítserő beszédet tartani, s szerentsétlenségén szánakozni. Jól van: de az olyan elegiák előlt, a szem előtt fekvő, kézzel-foghatóbb és szentebb szerentsétlenségről kelle vala szóllani, a melyről, a mint láttzik, még-tsak nem is gondolkoznak. Párisban, ezereknént vannak a gyászoló familiák, az ő vérek a katonák tsapásai alatt foljtak, kiket X-dik Károly küldött ellenek. Sirattja azokat a nép, a nélkül hogy megbosszulássokról gondolkozna; hanem, just reménylenek magoknak, hogy megkímélik őket annak dítseretével, a kit ők szerentsétlenségek szerzőjének tartanak. Ez a szerentsétlenség, a mint ők mondják, a gyáva Ministerek munkája, a gyáváké? kik a népet megöldösi! Nem sokára, még vadsággal fogják azokat vádolni, a kik magokat védelmezték. Ezek a nemes Pairek azzal kérkednek, hogy tsak a visszavonás elkerülésére tették-le az esküt az új országlovszéknek. Ne erőlködjetek olyan nagyon, Uraim,—ha, nem fettezik az országlas; tegyétek-le méltóságtokat, s menjetek haza: a világ békessége, semmit-sem fog az által szenvedni, s az országlovszék inkább nyer az által mint vesz. Ha az új országlas így hagyja magát óránál-fogva hurtzoltatni; könnyen megeshetik, hogy a népnek ismét ujra el kell a dolgot igazítani s ez a második gonoszabb lessz az elsőnél. — A Times azt mondja hogy Buckingham Hg. X-dik Károlyt és

familiáját megkínálta volna (Ángliában) Hartwel-el, lakásúl, — a' hol már egyszer lakott volt.

Aug. 13-dikán, minden útta' szegletén e' volt nagy papirossokon kiragasztva, Párisban: "A' Pairekről. A' Népkövetkamara, kiküszöbölte a' X-dik Károly' Pairjeit. Pairek lesznek-é azok tovább, a' kik a' vitézek' vitézzét, Ney-t megölték kevelységgekben, a' Kötések és capitulatiók' ellenére? Ezt hínák, a' hadsereget meggyalázní . . . És mindazok, kik Frantziaország és a' polgár-Király Filep ellen hartzáltak, és a' papi Pairek, a' mi szabadságainknak meg nem-engesztelendő ellenségei, és az a' temérdek idegen Hollandus, Svéd, Német, Belga, Irlandus sat., kiknek indigenáltatottaknak kellett lenni — ott fognak-é még tovább is ülni Luxembourgban (a' Pairkamara' épületje)? És ha ez a' szükséges kiirtás megeseik, hány Pair marad még meg? Mitso-da? Censorok, intselkedők, ilyen' tudard emberek, kik választók-sem lehetnek, lennének Pairek? 's öreg, gazdag, népszereteti familiák, mellyekből nagy emberek termettek, polgárok, kik az észí és kézi-mesterségekben 's tudományokban nagy szolgálatot tettek, semmik maradjanak, mivel a' Ministerek előtt nem tsúztak-másztak? Hajdan, a' Pairek nem bírták örökben a' Pairséget, egy ordonnance tette azokat örökösökké, — egy ordonnance törölheti-el az örökséget. Nints a' Királynak többé Pairje, ha bár Bonald Úr azt nyomtatta is ki, hogy ó' une portion de Roi volna.

Páris, aug. 14. — A' Népkövetkamara' 13-dikai ülésében, elkezdí Salverte Eusebe Úr a' maga' javallatját feltagolni, mely egy pár szóval így van elő-adva: "A' Népkövetkamara bevádolja a' Ministereket, kik a' Királynak szölló tudósítást és a' júl. 25-dikei ordonnance-okat, 1830,

alá-írták, felségárúlással. "Hosszú és igen fontos, dolgot kimerítő beszéde így kezdődik: "Uraim! midőn én előtökbe lépek, hogy olyan férfiakat vádoljak-be, kiket éppen oly' teljes mint megérdemlett leverettetés zuhíntott-le a' hatalom' tetejéről, oly' érzeményt veszek-észre magamban, mely a' ti' lelketekben — meg vagyok felölle győződve — vissz-hangzást talál; az ő' szerentsétlenséggek forog eszemben. És, ha ez a' gondolat engem egy szent kötelesség' végre-hajtásától el nem tartóztathat; legalább azt a' kötelességet szabja-ki reám, hogy magamat tsaknem minden lépten megkérdezzem — ha valjon a' mi' rakásra ölettetett atyánkíjainak emlékezete, nem igen hatalmason kiált-é az én beszédeimben, és valjon azon férfiak, kiknek bűneit kimondom, nem találhatnának-é a' környületekben valami mentésget, a' gyűlölség' enyhítésére, mely őket üldözi, a' rémítőség' mérséklésére, mely őket kergeti? A' nép, igazságszolgáltatást kíván, nem bosszú-állást. — Így folytattja tovább rendes következással és historice beszédét; mely itt helyet nem foglalhat. Kár hogy nem találkozik, a' ki az ánglus és frantzia oratióknak legalább fontosabb részét nyelvünkön ciceró-magyarsággal ki adja, Ülénként 's esztendőként egyegy Kötetben; tízannyit lehetne belőlök tanulni meglett embereknek — nem gyemekeknek — mint a' derék Ciceróból.

* A' Courrier Francais az itt következő levelét hozza-fel Polignac Hgnek. a' Ragusai Hghez, júl. 28-dikáról: "Úgytartom, jól teszi Marsal Úr, ha Chamans Úrnak megizeni, hogy a' Király a' Dolgosoknak, kik éheznek, pénzt ad, ha a' lázadókat elhagyják, és hogy ő' ezt mindenütt kikiáltassa; és hogy más-felől hadi-tanáts fogja megítelni a' vétkeseket. — Polignac. — A' Courrier hozzá veti, hogy azok a' kik ezen írásnak nem hinnének,

megnevezhetik az originált a' Courier' Hivatalában.

* A' párisi municipal-Biztosság azt rendelte, hogy ennekutánna semmi törvényes ölés nem fog végbe-vitetni a' Grève-piacon. Ezen a' Piatzon emlékoszlop fog felállittatni, az azon megholt Martyroknak. Négy nagy festett képet készíttetnek a' városház' számára, mellyet az Angouleme-szálába függesztenek-fel, melynek a' neve most Revolutio-szála. A' tárgyak ezek: "A' Louvre' megtámodása; Orleans Hg. és Lafayette a' városház' függő foljosóján; az Orleans Hgné meglátogatása a' Hotel-Dieu-beli megsebesedettek-nél; és a' Frantziaország' Királyának az esküje. — A' festők ezek: Delaroche, Schaffer, Suetz és Steuben Urak.

* A' bordeaux-i Indicateur azt beszéli, hogy Spanyolország, St. Sebastiantól-fogva Saragossáig merő lázzadásban van, és hogy Mina Gen., ki aug. 8-adján Bordeaux-n utazott által, betsapott volna Spanyolországba, 500 embert vezérelve.

* A' National, aug. 14-dike alatt, ezt mondja: "Most-este azt állittják, az elébbi Király azt nyilatkoztatta-ki megérkezése után Cherbourgba, nem hagyná-el Frantziaországot addig, valamíg a' bordeaux-i Hg., mint Király, meg nem esmértetik. Ha ez a' (hazugság) igaz; úgy nem más-képp' fog menni a' X-dik Károly' dolga Cherbourgban, mint Rambouilletben ment volt. — A' Messenger szerént, azt beszél-lik, hogy Lajos Filep Király egy szép házzal és nagy birtokokkal kínálta-meg X-dik Károlyt, mellyeket ő Palermoban bír; és, úgy gondolják, hogy ezt a' javallatot, elfogadná az Exkirály.

* Az a' rettentő hadsereg Frantziaországban, mely a' Hadministeriumtól nem-függve készülget, a' nemzeti gárda, nem lesz kevesebb 1,800,000-nél; melyből 500,000 munkában lesz. Minden legio-

nak 2 ágyúja lesz's egy kompánia patantyússa. Gerard Gen. egy 'söldos, háromszorta nagyobb hadsereg' tőröske' organizatióján dolgozik, mint a' milyen a' mostani. Valóságában, nem akarják annak a' számát szaporítani; de háború esetében, ezeket a' tőrösöket (cadres) nyomon megtöltlenék emberekkel, kik egészen készek, otthon tanítottak.

Az új Ministerek's Tanát's tagjainak le, festések között, Lafitte Urat így írja-le egy párisi író: "Lafitte, a' pugillaris-talan Tanátsosok között, esméretes, mint híres Bankos. A' Tsászárságot leginkább szerette ő: a' Bourbonok' restauratióját semmire betsülte: 1815-olta szüntelen a' Bourbonok ellen dolgozott és nem egyszer esett gyanúba az országló familia ellen és előtt. De az ő' híre, mint finantzosé, mindég olyan nagy volt, hogy ő-tet soha-sem vegyítették össze-esküvések' perébe. Az udvar megmaradt a' maga' antipathijában Lafitte Úr ellen; a' júl. 29-dikén kitöröltt (proscribált) Deputatusokhoz is tartozott ő. Senki-se tette-ki magát oly' bátorsággal az utolsó revolutioban mint ő: 27-dikén, fegyvert osztott széjjel és pénzt, 's maga ment elől vezérkedve! Derék finantiális lélek ez. Ebben a' tárgyban, mely neki fő-foglalatossága, igen gyökeresen és méjjen belát ő: de, mint politikus, bizonyos megmarkolt vélekedések mellett marad, mellyek nem igen nagy elmét árúlnak-el,—'s annál jobb.

* Egy ordonnance aug. 14-dikén ezt mondja: "Egy lovas regement fog felállittatni "Orleans' Lántsássa" nevezet alatt. Ez a' reg. áll egy etatmajorból (Főtiszttség = Gen. Stab), és 6 organizált escadronból, úgy hogy 50 Tiszt, 762 Al-tiszt, Brigados és Lovag lesz mindössze. Ez a' reg. azt a' 'söldot's egyéb ehhez tartozókat fogja húzni, a' miket a' könnyű lovas regementek.

* A' muszka Követ, udvarlásra volt aug. 14-dikén a' Királynál.

* Páris varosa nagy vendégséget (banquet) adott aug. 15-dikén a' városháznál, a' Lafayette Gen. kedvéért: 400 tányér-ra volt terítve. Minden Minister, minden rangu megkülönböztetett ember volt ott. Az első pohár-elköszönés: "A' Nemzetnek és a' Frantziák' Királynának!" "azután: "Lafayette Generálnak" Ez, ezt megköszönvén, azt mondja: "Páris' ditsősséges népének!"

* "Vulkánon tántzolunk", — így szóllott Salvandy az Orleans Hg. egy báljában, a' hol X-dik Károly is jelen volt: most, elmondhatná ugyanazon palotában: "Elalutt Vulkánon tántzolunk." Vaj-mi sok szerentsétlenség zuhant-le a' kráterbe! Mert, igassággal mondom, a' tsendesség, az újj revolúció-ólta, meglepő jelenettel áll-elő. A' Vendée, alá-adta magát az újj országglószéknek. Déli Frantziaország, felejtí északkal volt régi visszázkodását, még-inkább belső kotzódását. Még, Nimes városa is újjá-született; katholikus Papok és protestans parochusok ölelték-meg egymást világ' láttára. Elmúlt a' nép' haragja egy vétkes Király' ősei ellen, és senki-se panaszkodik, hogy I-ső Filep az ordonnance-jában ezt mondja: "a' mi' ditső- emlékezetü ösünk IV-dik Henrik." Oly' nagy a' tsendesség Frantziaországban, hogy egy újj hadsereget küldhetni Algierba, egy sicilii Vespera elkerülése-végett. Ha, van még Frantziaország' belsőjében valami híjja az egységnek; segítni fog már ezen az ánglus Courier. Ez a' ministeri Journál elkezd Algier' frantzia-elfoglalása' tartóssága ellen papolai: nints jobb mód minden Frantziák' eggyesítésére, mint ha nekik külföldön a' nyert ditsőssé- get megtámodják.

Páris, aug. 16. — Minekutánna a' mi' absolutistáink, minden tudományszé-

rető', vagyonos', tálentommal-bíró' és bir- tokosok' eggyesült értelme által meggyő- zettettek; minekutánna minden ember, valaki-tsak Frantziaországban a' nép' jobb és okosabb részéhez tartozik, gyűlölségét az erőszak' és Jesuiták' uralkodása ellen kimondotta, a' jó régi időbeli Urak úgy gondolják, hogy a' népsalak' felingerlése által lehetne győzödelmeskedni: ők lettek valódi népszédítőkké (demagogusok); ha- nem, vissza-hozhatatlan az ő' idejek 's ö- rökre elmúlt, és egy olyan Státusban, a' hol a' civilisatio oly' fent ül, mint Fran- tziaországban, nehéz belső háborúról gon- dolkozni. — A' mi' belső ügyünk bajunk mellett, mellyek most kétségekívül leg- fontosabbak, semmi-sem indít annyi fig- gylmet, mint a' Spanyolországi mozgá- sok. Jó kéztől tudjuk, hogy a' spanyol hadsereg a' legfelső fogon békételesenkedik, a' sóld' nem-fizetése miatt. A' hozzánk legközelebbi biscajai tartományok, nem felejlhetik az ő' privilegiumjokon tett erőszakoskodásokat; Catalonia, mely szint- úg mellettünk fekszik, a' legpallérozot- tabb és liberálisabb vidék Spanyolország- ban. A' mellett még, ennek a' szerentsét- len országnak temérdek tekergő emberei vannak, kik minden zúdulást elő-mozdí- tanak, úgylhogy, nem lehet tsudálkozni, ha onnan mahólnap fontos történeteket írnak.

BURKUSORSZÁG

Berlin, aug. 12. — A' rajnatarto- mányokban Wilhelm Printz fogja tartani a' szokott katonai fordulásokat, egy ez; másik az, hogy a' határszéli várak' védei, nem fognak abban részt-venni. Complimentből-é vagy politikából? Úgyláttzik, ilyen módon van legjobban eltalálva a' közepe, Frantziaországnak mostani fek- vése mellett. Ha vólna nekünk, egyéb- eránt, valóságos hivatali Zeitungunk; bi- zonyoson ellene szóllott vólna már annak, a' mit a' frantzia Journálok a' burkus ké-

születekről és egybe-köttetésekről meséltek. (Nem kell annak nagyobb méltóságú Zeitung a' Staatszeitungnál, ha tzáfolni akartak volna). Bizonyos kézből erőssítik, hogy Londonból hivatali nyilatkozatás érkezett ide, mely szerént Anglia nem fog Frantziaország' belső ügyebajába elegyedni; hanem-ha a' határszélt által-hágnak. Eppen ez az a' gyökérértelem, mely szerént a' mi' országlószékünk magát fogja viselni.—A' mi Staatszeitungunk nem szünik-meg a' páriái tudósításokat nyomon kihirdetni. Ez a' sebess siettség, ditséretes dolog, sőt szükséges: mert úgy, nem tsallattathatik-meg a' publicum, 's a' magános is holmi heurse-hírek által. Az a' nagy behatás, a' mit az a' nem várt (?) világtörténet itt a' megelégedés — — és tsendesség kebelében elkövetett, az egész világ' fülét megtsendítette. A' heurse, nagyon zavaros még; a' külföldi fondok lebegnek fel 's alá. Tegnap hoztak hírt a' páriái Journalok Spanyolországból; melyre Aguados 50-re esett-le.

TÖRÖKORSZÁG

Corfu, aug. 5. — A' Nagyvezír megérkezett Monastirbe 10 ezer emberrel. Elidegenítette a' scutari Basát a' szövetségétől, melybe ez, tsak Seliktar Poda, egy igen derek és ügyes vezérhez-hajlandóságából állott. A' Nagyvezír össze házasította a' skutari Basa' leányát a' maga' második fiával. Az albaniai vezérkék, megrettenvén egy olyan hatalmas gyámolnak elvesztése által, mely most az ellenkezőnek segít, megadták magokat, 's oda mennek, a' hova nekik a' Nagyvezír parantsolja. A' skutari Basa és Seliktar Poda nélkül, elveszett volna a' Portának Albania. — Görögország' Előülője tudtára adta Church Generalnak, hogy az új státus' birtokából takarodjon-ki. — Alexandriai kereskedő-levelek az egyiptomi Vice-Király' halálát hirdetik. Olaszország-felől is

hallottuk már ezt: de még, ne hidjük.

ERDÉLYORSZÁG

Kolosvárt, aug. 20-dikán 1850 A' Felső Magyarországi, Kassai, Dal és Szín játtzo Társaság, a' foljó hólnap hetedike olta, az Erdélyi, Nemzeti Játék színen, válogatott Dal és Szín Játékokkal, gyönyörködteti Városunk' Közönségét. A' milyen örömmel érezzük, hogy Játék szí-nünk volt az, meljen — ezen válogatott szép mivelte Társaság, mellyel egész nemzetünk, minden többi felett ditselkedetik, számos Méltóságok pártfogása alatt — össze állott, 's hogy itt kezdette, korszorus pályája' első lépéseit; oly' elragadtatással szemléljük, a' szép művészségben, sebess elemétét.

Hazafiúi Halá, Báro Berzeviczi Vince Úr ÓNagyságának, Nemes Abaúj Vármegye Tekintetes Rendeinek, és Nemes Kassa Városának, kik a' szép kezdetet azolta, egymásután fel fogták, hatalmasan gyámolították, 's ezen fontos, és szép Haladatot, nemzetii művelődésünkben, ily hathatos foganattal segítették.

Számos Hazafiak kívánnák, az említett becses Társaságot, fényes ajánlásokkal itt télire megmarasztani; de azt, addott szova szencsége, mostani hazájába, nem csak vissza hívja, sőt az a' környül-állás, hogy a' Társaságnak Poşonba menetele eránt, T. Abaúj Vármegyének, minden órán érkezhető parantsolatlya váratik, attól is el tartóztattja, hogy itten Abonnementet kezdhessen.

Fájlalva ugyan, de azon remény alatt bocsáttjuk el, hogy a' kötelezés ideje ki töltével, a' Testvér Haza, benne állandóbban gyönyörködni, eredeti czímünk-nél fogva, nekünk is rést enged.

—O—

A' mint által-adatott, úgy nyomtattott ki is.